

LA ESQUELLA
DE LA
TORRATXA

PERIODICH SATIRICH

HUMORÍSTICH, ILUSTRAT Y LITERARI

DONARÀ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SENMANA

10 céntims cada número per tot Espanya

Números atrassats 20 céntims

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ

LLIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20
BARCELONA

PREU DE SUSCRIPCIÓ

Fora de Barcelona, cada trimestre Espanya, 3 pessetas
Cuba, Puerto Rico y Extranjer, 5

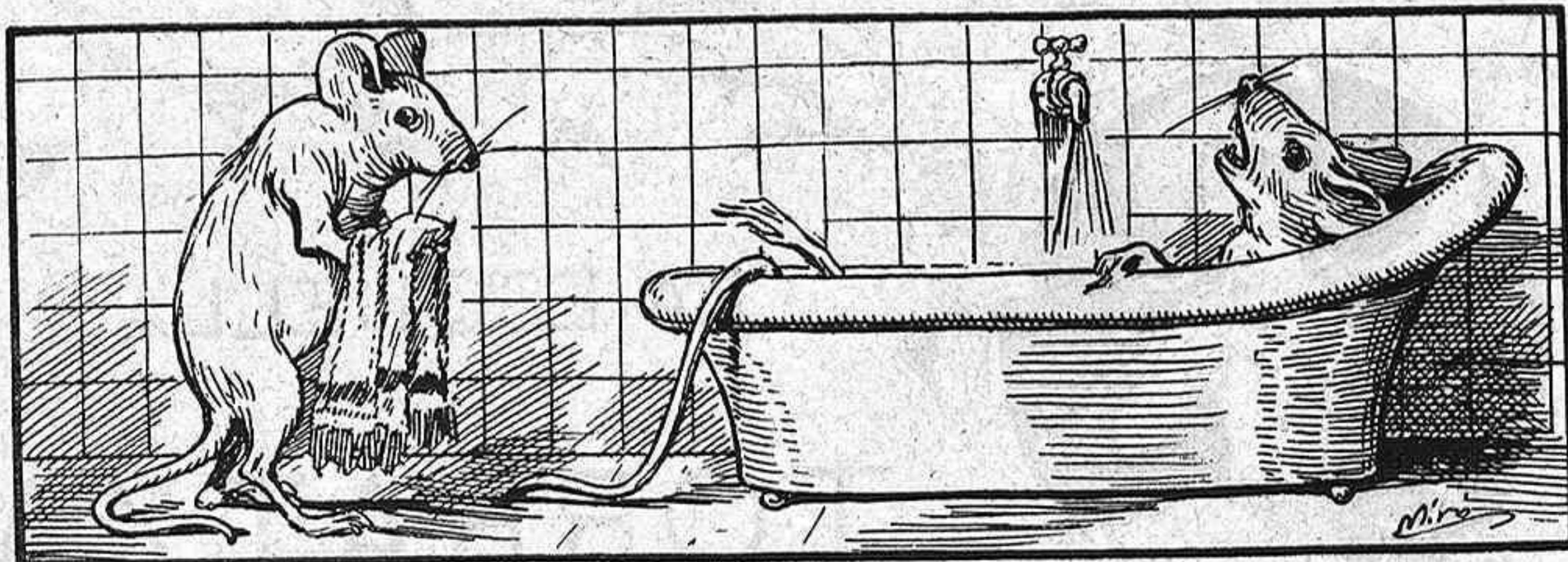
MARIT MODELO

—¿Qué més t' haig de fer, hermosa?

—Ara vés á ventar el foch y arréglam el xacolata.

PRECEPTES HIGIÉNICHS

La netedat es mitja vida.

CRÓNICA

DE un quant temps ensá la ciutat de Barcelona sembla una sucursal de la Serra-Morena en els bons temps del bandolerisme clàssich.

Sols que 'l bandolerisme barceloní no ho es de clàssich, com tampoch romàntich, més aviat es *naturalista*. O á lo menos procedeix en las sevas empresas ab la major *naturalitat* del mon.

La premsa diaria casi no té prou espay en sas columnas pera enumerar sas multiplicadas hassanyas.

Uns cops els lladres recorran els terrats y en menos que canta un gall acaban de netejar la roba extesa; y si algú, com cert vehí del carrer del Mitj-día 'ls ven y 'ls dona 'l *quien vive*, se 'n van refunfunyant y amenassantlo, com dolguts y enrabiats de que se 'ls interrompi en el lliure exercici de la seva industria; y algunas horas després, homes formals com son, al trobarlo desprevingut en el carrer, realisan las sevas amenassas, foradantli 'l cos de una punyalada.

Altras vegadas—y aixó sol succehir ab molta freqüencia—reventan la porta de un pis y 'l deixan més escurat que la butxaca de un contribuyent. De un magatzém, situat en un carrer molt concorregut, van emportarse'n l' altre día dotze sachs de café valorats en 800 duros, sent més que probable que pel transport s' haguessin de valer de un carro... Y ara vajan dihent que aquesta classe de robos no poden anar ni ab rodas.

La rapinya dels plomeros repartidors d' aygua, dipòsits y canyerías dels terrats son el nostre pá de cada día. Els propietaris ó bé haurán de desistir de tenir aygua viva en las sevas fincas, ó bé haurán de tancar els quartets dels repartidors ab portas de ferro ab panys de combinació com els que s' emplean en las caixas de guardar caudals.

Per milers desapareixen els bechs y las espitas dels fanals públichs, sense que s' adonguin de la maniobra 'ls municipals, ni 'ls vigilants, ni 'ls serenos. Jo crech que á l' hora menos pensada, al arcalde Sr. Amat li robarán, sense que ho noti, 'l puny y la virolla de la vara.

Un servidor de vostés viu en una casa de la Granvia, en quals portas del carrer s' hi ostentan uns magnífichs pica-portas de bronze, grossos com tortells. Durant tot lo día 'l porter está de centinella al peu de aquells adminículs, sempre ab la vista fixa en ells perque no 'ls hi escamotejin. No té altra feyna que aquesta. Tocan las deu del vespre, ó com si diguessem las vintiduas, y avants de tancar descar-

gola 'ls pica portas y se 'ls endú á dintre, y fins crech que se 'ls posa sota 'l cuixí, tot per por dels lladres.

Els atracos están també á l' ordre del día y ja no en els carrers extraviats, sino en els més céntrichs; y no, tampoch, á certas horas de nit, sino á encesa de fanals y fins al mitj del día. Aquesta operació se realisa sempre ab un brillo y una destresa que deixarán sorpresos y admirats als mateixos que se 'n han de anar á casa seva sense rellotje, cartera ni porta-monedas.

—A mí me 'l van fer saltar l' altre día 'l rellotje—'m deya un conegut.

—¿Y qué vas fer?

—Que volías que fes si 'ls lladres portavan uns grans ganivets y jo anava desarmat.

—Podías cridar.

—Tenía un catarro molt fort y no m' hauría sentit ningú. Casi juraría que ja ho van coneixer qu'estava ronch... ¡Oh, son molt llestos! Y desvergo nyits ne son! Figúra't que de un tros lluny se 'm van girar de cara, y ab el dit gros sobre 'l nas me van fer pipa. Cregas que 'm va saber més greu aqueixa befa que 'l rellotje.

Per atracos del género modernista els que s' efectuan en els tranvías. Avants els carteristas manobran sigilosament en las plataformas dels cotxes; pero avuy se reuneixen en quadrilla y 'ls assaltan. Ab una estiragassada separan el trotley del cable y deixan el carruatje á las foscas, aprofitant la sorpresa que aixó produheix: aixís ho han realisat ab el tranvía del Poble nou, pel passeig del Cementiri. L' altre día á la Barceloneta, á las quatre de la tarde, mentres el conductor y 'l cobrador esperavan abaix que se 'ls dongués l' avís de sortida, cinch atracadors molt ben vestits que ocupavan asiento en el carruatje van llansarse sobre un senyor y una senyoreta en el moment d' entrarhi, y de poch els vingué com al un no li roban la cartera y á l' altra 'l rellotje d' or. Aquests per fortuna no estavan acatarrats, com el méu conegut; van cridar, van resistir, y 'ls cinch atracadors s' escapuliren sense que sigués possible detenirlos, tan segurs están de la impunitat ab que funcionan.

Tots aquests escándols, com es natural, fan de Barcelona una ciutat única, sense rival en el mapa. Avuy ja es la primera d' Espanya pel número dels seus habitants, com també per sa riquesa manifesta. No 'n té prou ab aixó y aspira á ser la primera del mon, per las llegendarias hassanyas dels lladres que l' han presa per camp predilecte de las sevas operacions.

UN ALCALDE CORREDOR

De Sant Martí al Matadero,
de can Tunis al Putxet...
Si aixó dura gayres dias,
¡planyeu!o, pobre Joanet!

Dat que las autoritats semblan impotents per reprimirlos valdria la pena de que busquessin la manera de agremiarlos, obligantlos á contribuir en sa qualitat de industrials. Tant bé 's guanyan la vida, que es molt just que subvingan á las cargas del Estat.

Y ara que no 'm surtin dihent que no 'ls coneixen, que no saben qui son: si ho buscan ho trobaran molt fàcilment.

¿De quina manera?

Es molt senzill: consultin els registres dels presidis y fassinse cárrech dels pensionistas que van posar al carrer ab motiu del últim indult. Ab aixó sols coneixerán els noms y 'ls antecedents dels héroes principals de tantas hassanyas.

En celebració de las bodas de la primpcesa de Asturias ab el de Caserta, varen obrirse per molts de aquests fulanos las portas dels establiments en qu' estavan reclosos... y está clar, un cop al carrer «ancha es... Cataluña.»

El pobre Sr. Mañé, escandalisat com tot Barcelona, de lo que está succehint, feya l' altre dia tota mena de consideracions sobre aquest recrudesciment de l' art de la rapinya, sense atinar en sa verdadera causa. Ara ja ho sab. Si li sembla bé, pot consignarho en el seu *Diari*, pera ilustració de sos fidels lectors. Ja pot dirho ab totas las lletras: la ciutat de Barcelona saboreja encare y saborejará du-

rant molt temps els dolsos de la boda de la primpcesa de Asturias.

Fins demá dissapte estarán exposadas en la part més fosca del vestibul de la Casa Gran las llistas electorals.

Deu dias de temps s' ha donat al públich per rectificarlas. El mateix plasso en una ciutat com la nostra, que, segons l' últim cens consta ben prop de 540,000 habitants, qu' en un poble de 100 vehíns.

Per embolicar las llistas, per treure d' ellas els noms ab dret á figurarhi y farsirlas de noms imaginaris, tenen els de l' olla un any de temps. Per rectificarlas se concedeix al públich el terme perentori de 10 dias justos.

Encare que 'ls 140,000 electors que conta Barcelona cumplint sos debers cívichs, acudissen un per un, perfectament organissats y per tandas de 14,000 cada dia, á veure si figuran en las llistas, sobre que als baixos de la Casa gran no hi cabrían, ni s' hi podrian manejar, sempre resultaria l' impossibilitat de que las tals llistas estiguessin conformes, perque ¿quí 's cuydaria d' excludir als electors falsos?

En aquestas llistas amanyadas se pot dir que comensa la gran mentida del sufragi. La lley impossibilitant ab sos plassos curts la convenient rectificació, 's declara protectora decidida dels taruguistas y 'ls tupinaires.

GALAS D' ABRIL

Altra cosa succeiria, si 's permetés á las representacions dels electors efectuar un coteig escrupulós de las llistas ab l' últim cens de població, mal hagués de invertir-se en aqueixa tasca entretinguda tot el temps que siguéis precis. Altra cosa succeiria si tota falsetat siguéis perseguida y castigada com una estafa.

Una estafa contra 'ls drets del ciutadà es, en el fons, cent vegadas més reprehensible y té molta més trascendencia moral y social que la que 's puga cometre contra 'ls interessos de un particular.

Y á pesar de tot en punt á sufragi també fa passa de 26 anys que la ciutat de Barcelona ve rosegant, no 'ls dolsos, pero sí las garrofas de la Restauració.

P. DEL O.

*
* *

Abril de llabi fresch ha somrigut
y han reflorit els arbres
y han tornat onejant las aurenetas...
Abril de llabi fresch ha somrigut
y he trobat á la dona
de mirada suau que pressentia...
Oh, sigas com l' Abril, hermosa meva...
Sigas fresca de llabis
y de pensa florida
y 'm sorprendrà l' estiu entre 'ls teus

[brassos!

ANGEL MONTANYA

PER ENCÀRRECH

Passava jo aquest dia pel passeig de Gracia, distret, divagant, ab el pensament qui sab ahont, quan de prompte sento que 'm cridan pel meu nom.

—¡Senyor March, senyor March!...

M' aturo, trasso ràpidament al meu alreodor un círcul ab la mi-

rada, y no veig á ningú.

—Haurá sigut una ilusió—vaig dirme, reprement altra vegada 'l camí.

Pero apenas havia donat dos ó tres passos, torno á sentir la mateixa veu:

—¡Senyor March, senyor March!... Fassi 'l favor d' escoltarme un moment.

Also 'l cap, miro y ¡oh sorpresa incomparable! reparo que 'l qui m' estava cridant era ¡un plátano del passeig!

—¿Tú?... ¿Vosté?... ¿Vos?...—vaig exclamar titubejant y plé d' admiració, no sabent, per la novetat del cas, quin tractament donarli.

—Sí, jo. ¿De qué s' extranya?

—D' aixó qu' estich veient. ¡May, may havia sentit dir que 'ls arbres enraho-

nessin!

—¡Oh!

Y 'l plátano va acompanyar aquest ¡oh! ab un moviment de branques tan expressiu, que 'm va semblar que volia dir que reya.

—Está equivocat—va anyadir després d' un breu silenci.—En el món tot parla: els arbres, las pedras, las bestias... Tot té 'l seu llenguatge propi y la seva forma d' expressió. Lo que hi ha que 'ls homes, á pesar de las sevas exageradas pretensions, son molt curts d' inteligen-

cia y no 'ns entenen.

Una poncella

GALAS D' ABRIL

—De que las bestias si avuy no enrahonan, havían enrahonat en altre temps, ja 'n tenia alguna noticia; pero 'ls arbres, els arbres... ¡Sembla un somnil...

—¿Per qué?... ¡Aquesta sí qu' es bona! ¿Per ventura no hem sigut considerats sempre de més alta categoria que 'ls animals? ¿No arribém fins á ser adorats? ¿No fem miracles?

—¿Vostés?—vaig dirli ab cert ayre de dupte, que no va passar desapercbut pel plátano.

—¡Nosaltres, nosaltres!—insistí ell ab energia:—No sembla sinó que baixa de la lluna. Aquestas imatges que las multitudes contemplan extasiadas de jonolls ¿qué son sinó arbres? Aquests sants que curan la pesta, que portan la benéfica pluja, que evitan tota classe de calamitats, ¿son altra cosa que arbres, modelats per la má del artista, pero al fi arbres com jo y com tots els d' aquest passeig?—

La lógica inesperada d' aquell plátano m' aturdia.

—Bé, sí—vaig murmurar, no sabent qué contestarli:—en quant á aixó...

—Pues si en quant á aixó 's reconeix que 'ls arbres som algo superior y extraordinari; si s' admet que allunyém las maluras, adressém els geperuts y torném la vista als cegos ¿per qué s' ha d' admirar ningú de que quan ens convingui 'ns posém á enrahonar?—

L' argument no tenia réplica. Vaig donarme per convensut; considerant tan natural que 'ls arbres enrahonin com que 'ls bous crihin banyas, y posant fi á una polémica que inductablement ens apartava del assumpto principal, vaig dir ca-

luyosament al plátano:

—Perdoni la meva sorpresa, filla d' un impuls que no hi sapigut contenir, y digui en qué puch servirlo. ¿Per qué m' ha cridat?

—Ara ho veurá. Suposo, si es que sol tranzitar sovint per aquest passeig, que s' haurá adonat de la picardia que avuy ens están fent.

—¿Picardia?

—Y grossa. Uns homes, armats d' instruments de tall, se enfilan com á micós per las nostras brancas, y sense encomanarse á Deu ni al diable, ¡zis zas!... ens escapsan els brots, ens arrencan las tendras fullas y 'ns deixan pelats y malmesos, com si per damunt nostre hi hagués passat un huracá d' aquells tan esgarrifosos.

—Ja l' entench. Vosté deu referirse á la brigada municipal que 's cuida d' arrencarlos las pilotas.

—¡L' ánima 'ns arrenca!

—No, senyor, las pilotas. Es una exigencia del públich. La gent troba que la polsina qu' escampan las sevas llevors al esberlarse li molesta la vista, y l' arcalde, per complaure als seus administrats, ha ordenat aquesta esmotxada.

—Esmotxada, amich meu, que no mereix altre calificatiu que 'l de barbaritat. ¡Vosté no s' ho imagina lo que patim avuy nosaltres!

—¿Per qué?

—Quan vosté va á casa 'l barber á ferse tallar els cabells ¿li donaría gayre gust que á més dels cabells li tallessin bossins d' orella, micas de pell, fragments de carn?...

—Ja ho crech que no!

—Pues aixó es lo que ab nosaltres s' está fent. Ab l'escusa de arrencarnos las bolas, ens arrencan brots, fullas tendras, branquetas que ja feyan goig y que aquesta temporada difícilment ens tornarán á sortir.

—¡Cóm vol arreglarho! Al tallar las pilotas, l' estisora talla també lo que 's posa al seu alcans. Es inevitable.

—¿Inevitable? Gens. Tot aixó s' evita, no tallant res.

—¡Bé! ¿Y la polsina? ¿Y 'ls ulls dels barcelonins?

—Aquest es el prech que volía ferli y per aixó l' he cridat. Tingui la bondat de dir al senyor arcalde que l' operació que actualment s' está practicant ab els plátanos s' havia d' haver realisat avans que brotessin. Ferla després, quan ja estém cuberts de verdura, es atentar contra la nostra existencia y demostrar que si aquí hi ha molts que cobran, no hi ha ningú que dirigeixi ni qu' estigui á l' altura de la seva missió.

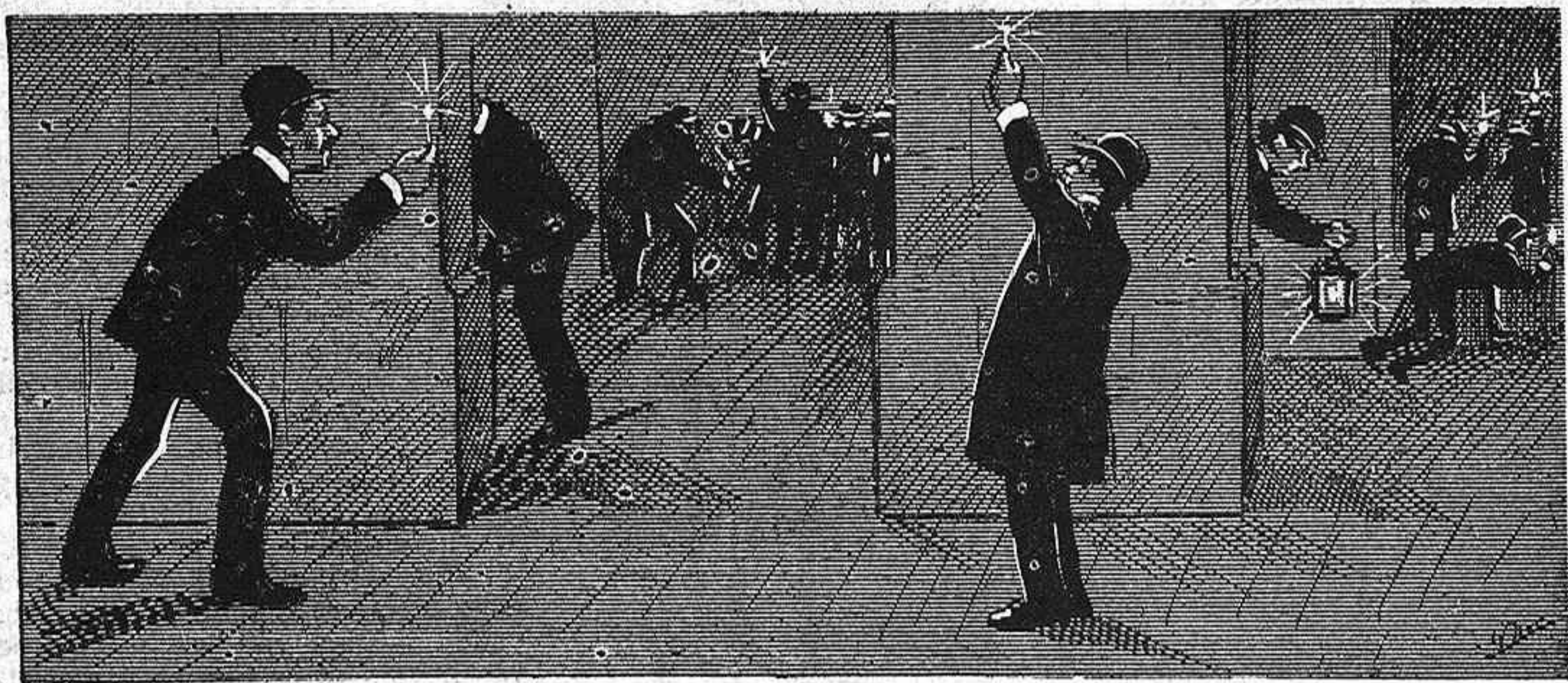
¡NO VAL Á BADAR!

Al jove que á sota—d' un balcó s' está y passa las horas—allí fent de nas per una xicota—que 'l té mitj xiflat y allí va glassantse—dels peus fins al cap mentres dormideta—al llit ella está, á n' aquest, diguéuli:—¡No val á badar!

A n' el que passeja—Rambla amunt y avall sent de la gran moda—lo mes fiel company y s' acosta á un kiosko—pera veure *sants*, mentres lo rellotje—li birla un que 'n sab; també á n' aquest dihéuli:—¡No val á badar!

Si veyéu un pobre—pagés fill del Plá (ó de la montanya,—que aixó no fá al cas) que de *Brassalona*—no diu mes que mal perque un *sinjuritus*—aquí n' ha trobat que després de dalshi—en or trescents *naps*

MIRANT LAS LLISTAS ELECTORALS

Potser sí que las eleccions anirán molt claras, pero per ara las llistas están molt foscas.

—Ja veurá, la veritat, crech que no van tallals'hi las bolas á son degut temps, perque van olvidarse'n.

—Donchs digui al arcalde que aquestas cosas, quan s' olvidan, se deixan per un altre any. Entre dos mals, s' ha d' escullir el menor. Entre la molestia de la polsina y la desgracia que per nosaltres representa aquesta espurgada extemporánea, no hi ha que vacilar. En lloch d' esmotxarnos, lo que havia d' haver fet el senyor Amat era donar una bona repulsa als encarregats d' aquest ram... y obligarlos á treure totas las brossas que als barcelonins els haguessin caygut als ulls. ¡Poden anar fent *festas del arbre*... y no saben cuydar els pochs que tenen! ¿Se 'n recordará de lo que li dich?

—Sí, senyor, no passi cuydado.

—Pues, gracias anticipadas... y en Puig y Valls li pagui la caritat.

—Estigui bonet.—

El plátano va quedarse serio y silenciós; jo vaig continuar el meu camí, y á la primera ocasió que va oferirsem vaig sucarr la ploma pera cumplir l' encàrrech que l' arbre m' havia fet y que ab el major respecte someto á la consideració de l' autoritat municipal, segur de que tot aixó s' ho ha d' escoltar... com si li digués Lluçia.

A. MARCH

li han donat en cambi—paper... de fumar...
—A ciutat—diguéuli—¡No val á badar!

A n' el que modelo—se creu de casats perque té una esposa—que 'l sab ben portar, pro en cambi no nota—que quan ell se 'n vá en sa casa un altre—hi entra d' amagat, es precis cridarli:—¡No val á badar!

Y á tots els que 's veuhen—avuy obligats d' aná una hora ó altra—per dins la ciutat pensin que l' eléctrich—per 'llá hont sol passar causa ell mes desgracias—que una enfermetat y 'l deber s' imposa—á tot ciudadá de no pendre en broma—si pel seu detrás sent que algú li crida:—¡No val á badar!

J. STARAMSA

MADRID Y BARCELONA

¡Qué 'n saben aquests madrilenyos d' inflar las cosas més insignificants, per donarse importancia! Quan á n' ells els convé, un gra d' arena es una montanya; una gota d' aygua, un riu; un xavo, una fortuna quantiosa.

OBSERVACIÓ ATINADA

—¿Altra vegada borratxo?
 —¡No més hi begut una gota!
 —¿Pero no sabs, desventurat, que al Abril cada gota 'n val mil?

Exemple, *La Correspondencia de España*, «eco imparcial de la opinión y de la prensa», que ha sortit al carrer tota esporuguida y tremolosa.

¿Per qué?

Perque á Madrid els aliments s' han posat tan

cars, que si aixó va seguint aixís,—diu—aviat no s' hi podrà viure.

Es una jeremiada qu' enterneix.

«Madrid está imposible—vé á dir en resúm l' antich y *competent* periódich:—Lo que passa aquí no passa en lloch del món. La vida, encarintse més y més cada día, s' ha convertit ja en un problema, poch menos que insoluble pera la majoria dels habitants, que no contan ab rendas ni treuhen del pressupost una tallada de las grossas.»

Y pera demostrar la exactitut d' una afirmació tan pavorosa, empunya l' apocalíptica trompeta, bufa ab todas las sevas forsas, que no son escassas, y llenza aquest dato, que al seu entendre no té volta de fulla:

«A Madrid—diu—las patatas se venen á 25 céntims el kilo.»

Ja ho saben. ¡A 25 céntims! *Boca abajo todo el mundo*, y quédinse parats per *in secula seculorum*.

¡Pobra *Correspondencia*! ¡Cóm se coneix que no s' allunya gayre de la Porta del Sol y que de lo que passa al resto d' Espanya no 'n sab un borrall!

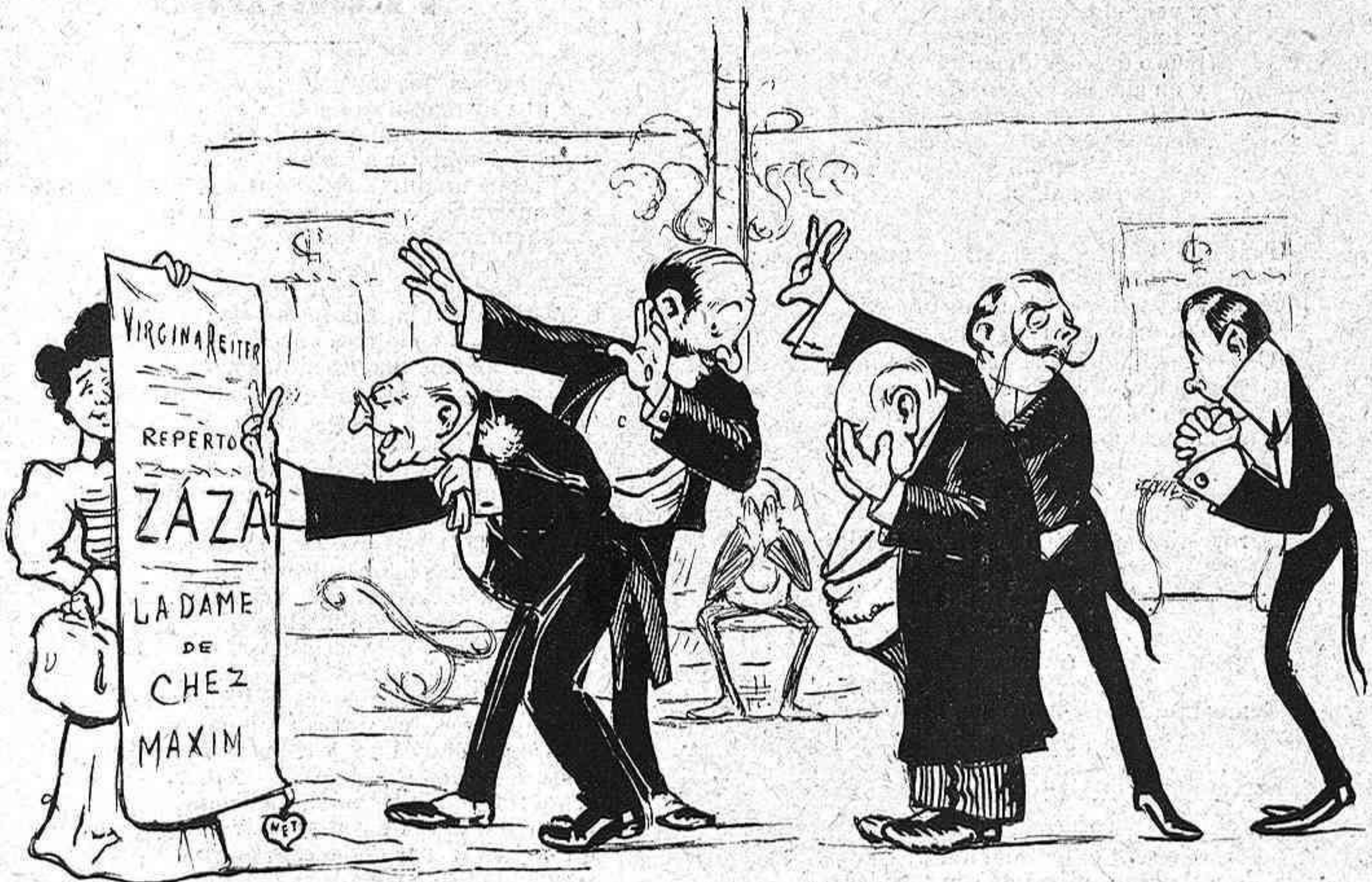
Vinguim aquí, senyora, vinguim aquí, y posis una mica á la rahó, que 'ls «ecos imparcials de la opinión y de la prensa» no hi poden caure en exageracions de melodrama.

¿Es á dir que á Madrid ja 's donan per perduts perque las patatas se venen á 25 céntims el kilo? ¿Es dir que 'l preu de 25 céntims es una cosa imposible, insoportable, el penúltim acte, com si diguessim, de la tragedia nacional?...

Tingui la bondat de contestarme, donchs. Si á la capital d' Espanya no poden viure perque un kilo de patatas val 25 céntims ¿qué no 'ns succehirá á nosaltres, que las paguem... ¿á quánt diría?... ¿A 30?... ¿A 35?... ¿A 40!...

Sí, senyora *Correspondencia*: á 40: ni un céntim

ELS ABONATS DEL LICEO

—¡Uix!... ¡Quín repertori mes vert!... Aixó may de la vida... ¡Ey! A no ser que 's comprometi á representarlo per nosaltres sols, jurantnos que no ho sabrá ningú.

menos. Y no 's pensi que per aquest preu ens donguin patatas superiors, finas com bolas de billar, d'aquellas que segons els intel·ligents son encant de la vista y recreo del paladar, nó: per 40 céntims, ¡15 més que á Madrid! haurá de carregar ab un kilo de tubérculs tarats, mal fets, pansits, dels quals sembla que avans de posarlos á la venda se 'n ha extret ja tota la sustancia.

¿Qué tal? ¿Qué me 'n diu d'aixó? Madrid, el brillant y fastuós Madrid, no pot viure perque ha de pagar las patatas á 25 céntims. ¿Cóm ha de viure Barcelona, obligada á pagarlas á 40?

Moderis, donchs, la *Correspondencia*, ajusti 'ls seus crits al diapassón normal y no vulgui treure las cosas de quici. ¿Qué son 25 céntims de patatas per una capital com la seva?

Y de tots modos, prengui nota d'aquest fet y per lo successiu, que consti. Madrid, perque ha de pagar el fruyt de Parmentier á 25 céntims, posa 'l crit al cel y demana la intervenció del ministeri: Barcelona paga las patatas á 40, y ni obra 'l béch.

¿La vol més clara y evident la nostra modestia?

MATÍAS BONAFÉ

RAMPELLS ÍNTIMS

Has ben dinat y, es clá, ab els ulls encesos
y ab els llabis vermells,
l'alegría en ton rostre 's transparenta
com un desitj ardent.
¿Per xó ara t'abandonas als meus brassos?
Apártat, dona, vé...
La idea del amor vull que t'inciti
y no 'l xampany que béus.
Per la salut del ser que s'insinúa
en els petóns que 'ns fém,
la febre d'estimar que 'ns aparella
fes que sigui conscient.

Al despertarme al matí,
si miro per la finestra
y veig el cel nuvolós
y fanguejant las aceras,
penso desseguida en tú
y en aquellas miradetas
que 't deuen dá 'ls viandants
quan el vestidet t'aixecas,
y al pensá en tot aixó 'm fonch
de gelosía y d'enveja.

Tant que 't dich que t'estimo, que t'estimo,
y tenint ocasió may t'ho he probat;
ingénua t'abandonas als meus brassos
y ja veus tú mateixa 'l cas que 'n faig.

¡Oh, estimada del cor! La por del fástich
que veig venir ¿no l'has sentida may?
¡Es tan hermós el pler quan s'insinúa!
Eternisem-lo el goig del comensar...

Prou has vist
el teu roser, tan sech y trist,
revestir-se altre cop de fullas verdas;
mes, per tú
no ha arribat, de segú,
la Primavera.

Prou el cel,
com un esclat de dols anhel,
mostra al florit Abril son blau de festa;
mes, per tú
no es aquí, de segú,
la Primavera.

El teu cor
ja sent el tedi del amor;
lo qu' eran sentiments son tot ideas...
Y, es en vá;

per tú no tornarà
la Primavera.

ALTER EGO

LLIBRES

LO POT PETIT Ó 'L LLIBRE DELS PERQUÉS, per JOÁN MARTÍ Y TRENCHS.—Es un petit volum en el qual s'esbrina l'origen de certs noms y l'etimología de moltes paraulas y expressions. Molt avants de que 'l senyor Martí, s'havía ocupat de aquesta materia el Sr. D. Vicéns Bastús, á qui sembla haver tingut present l'autor del *pot petit* en mes de una ocasió.

Salvant aquesta part relativa de originalitat de son treball; salvant aixís mateix alguna que altra explicació que se 'ns figura una mica discutible, el *llibre dels perqués* se llegeix ab gust y tanca una bona cantitat de materia entretinguda, que á mes de quatre 'ls podrá servir per avivar la imaginació, despertar l'instint de buscar l'origen de las cosas y fins per fer el sabi en las conversas de las tertulias familiars.

ALTRES LLIBRES REBUTS.—La *Biblioteca Tasso*, corresponent á las obras del célebre Balzac, acaba d'enriqueixre ab dos nous volums. Componen un d'ells la famosa novela simbólica: *La piel de zapa*, una de las mes celebradas que brotaren de la seva ploma, y l'altre las curiosas y originals narracions tituladas: *La investigación de lo absoluto*.—*Jesucristo en Flandes*.—*Melmoth reconciliado* y *La obra maestra desconocida*. Els dos volums están traduhits ab molta fidelitat pel Sr. Aranda y Sanjuan.

*** *Fabricación de fuegos artificiales*, por José Elisalde, pirotécnico.—Conté una porció de fórmulas.

*** *Manual técnico-práctico para inteligencia de los jugadores de naipes por medio de barajas mitológicas* por D. Vicente Viñola y Lardres.—Son autor dedica aquest capritxo al rey D. Alfonso XIII, com si 's proposés que jugui ab cartas mitológicas. No hi tenim res que dir.

RATA SABIA

FLORIDAS

Al esclatá una gaya Primavera
un lliri blanch 's va badá en mon cor;
s'extremí ab son perfúm l'ánima tota
y 'm feu somniar ab delicats amors.

Vingué un altre any, y entre las neus darreras
s'esmuny festosa pel terré altre cop
esclatant en mon cor encesa rosa
sobre del lliri tot marcit y groch.

Sentí en mon ser com voluptuosa onada,
l'instint de vida 's despertá joyós,
y cada fulla de la rosa encesa
era per mí una mágica il·lusió.

Cada any, cada any, quan ella esdevenia,
boy saturada de frescals olors,
hi trobava una fulla trista y groga
arrancada pels vents de la tardor,
fins qu' un any, al extendre amorosida
brodat mantell de matisadas flors,
ni una sola 'n restava. Qué incoloras
jéyen allí mas mortas il·lusions!
Y sobre aquellas funerals despullas,
que li serviren d'apropiat adob,
cubert de fel y coronat d'espigas
va brotarhi aquell any un escardot.

Desd' allavors, quan cada Primavera
escampa arreu sas delicadas flors
y entre colors y llum y cants y essencias
Natura entona l'himne de l'Amor,
sento tot jo una estranya melangía,
no puch menys de pensar, mirant mon cor,
qu' aquell incéns de bacanals aromas
serveix tan sols per adobá escardots.

LLORENS BONNIN

PRENENT VISTAS

—Si els baixos ja son aixís,
iqué deurá fer l' entressuelo!

(Dibuix de L. ALEGRET)

SPORT AÉREO

—¿Sabs que ben mirat sembla que juguém al *foot-ball*?
—No las diguis aquestas paraulotas, que ara passa un regidor.

PRINCIPAL

Funciona en el degá dels teatros barceloníns una regular companyia lírica espanyola; pero que sols treballa 'ls días de festa.

Sembla impossible que l'histórich y gloriós Teatro de la Santa Creu, per l'abandono inexplicable dels barceloníns, se veja obligat á arrastrar una vellesa tan trista y tan penosa!

Per ahir dijous estava anunciada la solemnitat commemorativa dedicada á n' en Verdi, que la senmana anterior tingué d'aplassarse per indisposició de una artista.

LICEO

La Reiter treballa ab *amore*; pero succeheix ab ella tot al revés de lo que passava ab la Vitaliani, qu' en quantas més obras se la veyá, mes s' anava despertant l' ad-

miració del espectador, gracias á l' assombrosa ductilitat del seu talent, que li permetía diferenciar els diversos tipos y personatjes. La Vitaliani s' entregava tota entera á la creació del autor, y sent en cada obra la mateixa artista intensa y sincera, semblava distinta sempre.

En cambi la Reiter, sempre es y sempre sembla la mateixa Reiter.

El seu art encare que agradable, no vé de dintre d' ella, es purament extern y un bon xich superficial. Hi posa totas las sevas gracias que no son pocas; pero no sab posarhi 'l cor, no sab posarhi l' ánima.

Tal es el concepte que d' ella hem anat formant en las obras que ha posat en escena, lo mateix en *Dora* qu' en *Amore senza estima*; igual en *Francillon* qu' en la *Signore delle camelie*: en totas ellas hem vist la mateixa expressió, el mateix tó, idéntich matís, igual mímica, iguals inflexions de veu. Vista una, vistas totas.

Per aixó, sens dupte, agradable y entretenint, com entreté y agrada realment, no ha ressonat encare en son obsequi, en tota la temporada, aquell aplauso calurós que arranca el fluit de l' emoció, quan brotant sincera del cor del artista se 'n va recta á ferir el cor del públich. Nosaltres el desitjém, l' anhelém aquest instant de suprema delicia artística; pero está vist que la simpática Reiter ó no pot ó sab proporcionar-lo.

En el resto de la companyia hi ha alguns actors molt discrets: en Carini, en Dondini y altres, encare que algunas vegadas l' excessiu afany de detallar els obliga á portar el diálech ab sobrada lentitut. Pero en fi, lo que 's pert en intonsitat d' efecte, 's guanya en claretat, puig tot lo que diuhem se pot entendre molt bé fins pels que no están massa familiarisats ab el lexico y ab la fonética de la llengua italiana.

ROMEA

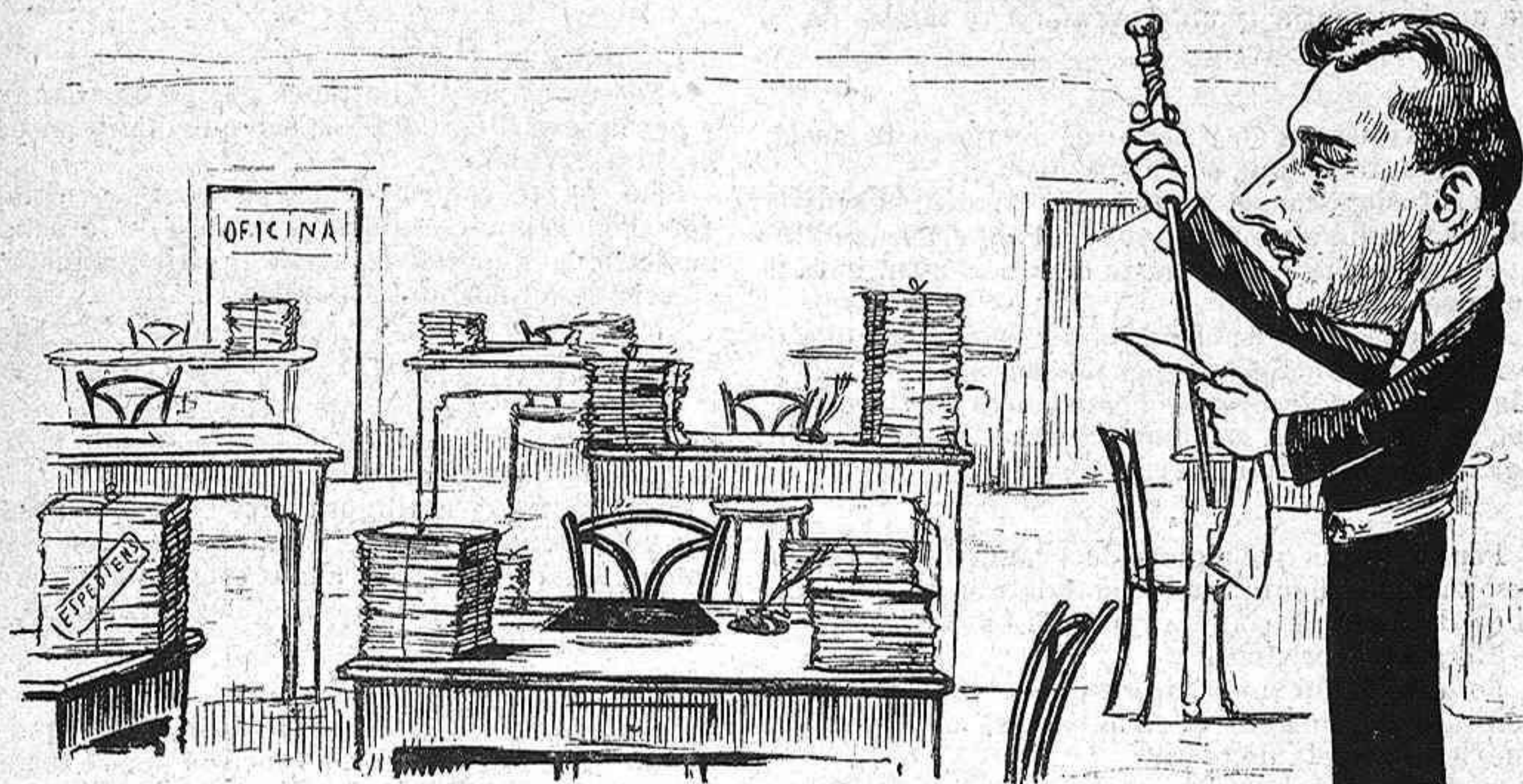
Res de nou; pero sí *algo* digne de ser senyalat.
¿Preguntan qué?

La reproducció dels *Toreros d' hivern*, *La suripanta* y altres exquisitats del etern plagiari. Está vist que á la primavera tot fermenta, y en especial tot lo que té algun germen de podridura.

TÍVOLI

No mereix que 's digui gran cosa del juguet *Les dos roses*, ja qu' en catalá 'l coneixém si bé que ab un' altre títul. En catalá 's titula *Per massa bó* y porta la firma del popular actor Sr. Capdevila. En valenciá porta la del actor Sr. Ferrando, qui al ser cridat al escenari al final de la representació, va confessar expontáneament la pro-

A LAS NOU

—Ni un empleat al seu puesto!... Tornaré á l' hora de cobrar, que de fixo hi se-
rán tots.

cedencia de l' obra qu' ell havia arreglat á la escena va-
lenciana.

NOVEDATS

Aquesta nit gran festa pels filarmónichs.
L' infatigable Crickboom dona son séptim concert de
la temporada, ab l' alicient de péndrehi part una de las
grans celebritats del piano, que toca á Barcelona per pri-
mera volta. Tal es el famós concertista francés Raul
Pugno.

Si té *pugno*, conforme indica 'l seu nom, ja 'ns ho di-
rán las teclas aquesta nit.

CATALUNYA

El segon ball á cárrech de la nova *troupe* aérea porta 'l
títul de *El talismán de la reina de las silfides*; y comprén
varios passos á solo y de conjunt, aéreos y sobre l' esce-
nari que produheixen un magnífich efecte. L' obra ade-
más té un petit argument y música extreta del repertori
de Gounod, Adam y Thomas.

El públich va aplaudir merescudament á las elegants
danseuses, pero de una manera especial á la seva digna
directora Mlle. Kraus, qu' es una verdadera hermosura.

GRAN-VÍA

Reproducció del sainete lírich, lletra de 'n Palencia y
música de 'n Nieto, titulat: *Comediantes y toreros ó la
Vicaria*.

Ha sigut posat en escena ab esmero y deixa molt bona
impressió especialment el quadro plástich final que recór-
da *La Vicaria* del immortal Fortuny.

N. N. N.

LA FEYNA D' EN Jafa

Vinch observant fá forsa mesos
que cada día constantment
veig que publican els periódichs
una gacetilla del tenor següent:

«Ha detingut la policia
á cinch blasfemos apodats
el *Lloro sech*, en *Pau Manguela*
l' *Unglots*, el *Tontiris* y el *Mastegagats*.»

Com sab tothom, aquests blasfemos
son coneguts atracadors
reventa pisos, taruguistas,
espanta-calaixos, gats y timadors.

No sé en quin niu tants y tants ratas
saben trobar nostres agents,

puig apuntant las agafadas
ja 'n tinch una llista de set
[ó vuyt cents.

«Sembla, donchs, oy, que
[á *Villa-Amalia*
deu sé tot plé y que pels ca-
[rrers

ja 's pot aná ab las mans obertas
y á l' una el rellotje y á l' altra 'ls diners?

Donchs no es així, per mes qu' agafan
á centenars els timadors,
no 's pot anar per Barcelona
sense rebre sustos dels atracadors.

Assaltan ripperts y tranvías
al mitj del día en plena llum
y quant han fet el *cau y limpia*
s' esquitllan y 's fonen lo mateix que 'l fum.

Del peu mateix de l' Aduana
es roban balas de cotó;
sembla talment *Sierra Morena*
ab *José Marias* á cada cantó.

¿Eh qu' es extrany donchs que n' agafin
diariament cinch, sis y set
y aixó no obstant á Barcelona
de gent de mal viure may podém fer net?

Y es que 's descuidan els diaris
de posá sempre constantment
prop la noticia copiada
altra gacetilla del tenor següent:

«Ha deslliurat la policia
á cinch blasfemos apodats
el *Lloro sech*, en *Pau Mangela*,
l' *Unglots*, el *Tontiris* y el *Mastegagats*.»

JEPH DE JESPUS

Ja tenen amanida la candidatura dels encasillats,
composta de tres fusionistas y dos conservadors. Si
governés en Silvela, la candidatura dels encasillats
se compondria de tres conservadors y dos fusio-
nistas.

Aixís es l'aritmética de las tayfas governants aplicada á Barcelona: de 'n Silvela á n' en Sagasta va un de ventatja; y un de ventatja va també de 'n Sagasta á n' en Silvela.

* * *

Els favorecuts ab l'honor de menjarse 'ls fasols, si logran girá 'l tupí, son els següents:

Pels fusionistas: el Sr. Balcells, un rich; el senyor Maristany, un altre rich; y el Sr. Fabra (Fernandito) que també será rich y hasta marqués quan mori 'l seu papá.

Pels conservadors: el Sr. Puig y Saladrigas, un fabricant... y ¡ara agáfinse per no caure! el Sr. Tort y Martorell, qui després de alguns anys de viure retirat, se treu la pols, se quadra y diu:—Aquí estich jo per tot lo que convingui.

* * *

Pero es el cas que alguns dels candidats se negan resoltament á figurar en la candidatura encasillada, si ha de tenir per company á n' en *Cavieritu*.

¡Rareas de criatura!

Perque diguin sino: ¿desde quant els pans curts de pes se negan á entrar en la balansa ab el llonguet que 'ls hi serveix de torna?

Y á propòsit de candidats.

Días enrera *La Perdiu* cantava las quaranta al senyor Ferrer-Vidal (D. Joan) encasillat per Vilanova, recordantli 'ls següents fets corresponents á la pasada legislatura, en que va tenir també la representació en Corts de aquell districte:

«Durant la diputació del Sr. Ferrer-Vidal, per llarch temps ha permanescut tancada la seva fàbrica del barri de la Marina, deixant al seus treballadors á la miseria.»

Sens dupte estará ocupat contant y recontant els cents mil duros que 'l Sr. Gil va confiarli al morir

perque 'ls dediqués á la creació de un hospital á Barcelona.

* * *

Continúa *La Perdiu*:

«Foren agafats á Vilafranca uns joves vilanovins, y per la seva llibertat no se sab que donés un pas el Sr. Ferrer-Vidal.»

Sens dupte estaria ocupat trayent els comptes dels beneficis reportables pel cambi de franchs en pessetas del quantiós legat del Sr. Gil destinat á la erecció de un hospital á Barcelona.

* * *

La Perdiu no deixa de cantar:

«Va oferir—diu—avants de las eleccions la compra y enderrocament de uns casalots que tapan la vista de la Casa Comunal y no ho ha fet.»

Sens dupte no ha tingut temps de ferho, absorbit per complert, en la compra á molt mes preu del que valen, de uns terrenos, ahont erigirhi ó fer veure que s'hi ha d'erigir l'hospital legat pel Sr. Gil als pobres de Barcelona.»

* * *

Perque 'l Sr. Ferrer-Vidal (D. Joan) desde que manipula 'l legat del Sr. Gil, no toca de peus á terra. El legat del Sr. Gil li ha fet perdre la memoria, l'entiment y la voluntat.

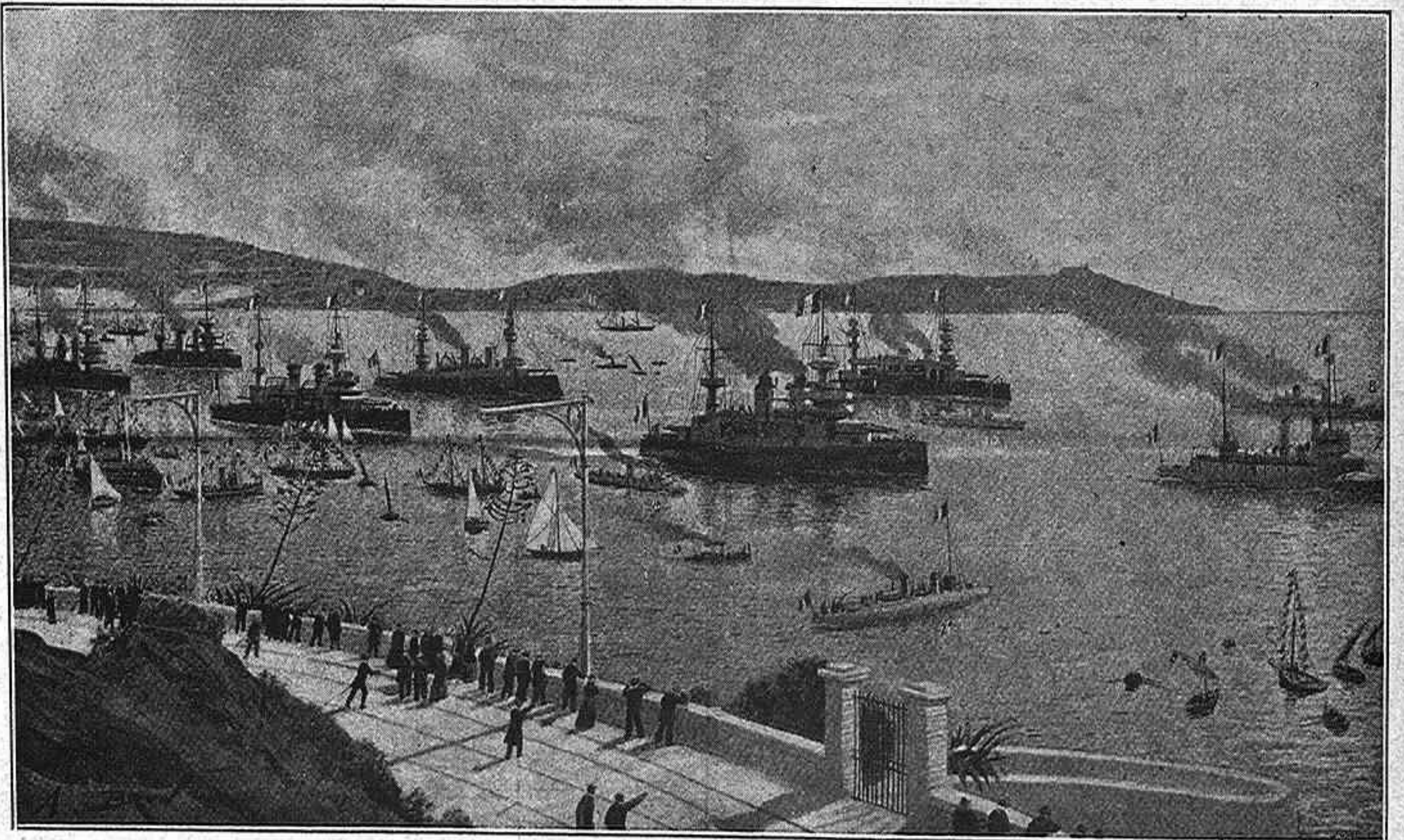
Just sería que li fes perdre un altra cosa: l'elecció de diputat á Corts pel districte de Vilanova.

Una nota local.

Prop del Plá de la Boquería un home las mesurava á la seva muller. Al seu entorn se va formar un rotlló de curiosos reprobant indignats el seu proceder.

Mentrestant un sub-cabo de municipals se girava d'esquena á tota pressa, emprenentlas pel carrer de la Boquería.

DEL VIATJE DE 'N LOUBET.—FESTA NAVAL DE LAS NACIONS LLATINAS

(Del «Monde Illustré».)

La esquadra francesa abandonant las ayguas de Villefranche pera dirigirse á Tolón.

DOBLE EFECTE

Lo qu' ell devia pensar:—¿Son marit y molla? Donchs guillém, que l' autoritat no té cap dret á perturbar la pau de las familias.

Un vell edifici destinat á desapareixer: la Seca, l' antiga casa de monedas, ahont en el seu bon temps tantas pessas de sis s' hi havían encunyat.

El govern ha determinat pulirse'l, y ja l' ha tret á subasta per 170 mil y pico de pessetas.

¡Magnífica ocasió tenen els catalanistas per adquirirlo! Allí, en la Seca tradicional podrian instalharhi l' encunyació dels llobarros, els nassos, las endolas y 'ls segadors que ara últimament han tirat á la circulació á manera de medallas.

Aixís, anant afluixant la mosca, poden anar adquirint de mica en mica lo que 'l govern de Madrit no 'ls hi donará jamay de franch.

Possehint la Seca y la Vall d' Andorra, ja no 'ls faltaria sino la Meca per tenirho tot.

En *L' Alba*, ilustrat periódich milanés, corresponent al 28 de mars últim, s' hi llegeix una correspondencia de Roma, tan extensa com interessant donant compte de las quatre últimas obras del célebre artista Enrich Serra, inspirat intérprete, fins ara sens rival, de la campinya romana.

L' Enrich Serra ha fet de Roma la seva segona patria: allí ha trobat dos cosas essencials, una font inextroncabable d' inspiració y un mercat ventatjós pels seus quadros, dat que se 'ls disputan els governs per sos museos y 'ls magnats per las sevas galerías.

Rebi l' eminent artista catalá la nostra felicitació mes cordial.

Jo 'm creya, francament, que D. Tancredo ja havia renunciat á las sevas hassanyas tauromáquicas.

Pero per lo vist, avants d' establir la sabateria que té en projecte, vol tentar encare la sort... ó la desgracia.

Diumenje passat, á Sant Sebastián, un toro, desentententse de la seva atracció sugestiva, va revolcarlo de mala manera, lliurantse de la mort, gracias als capots de la quadrilla.

Ara ja ha comensat, vaji seguint, D. *Tan-y-digui-l'credo*.

L' altre nit van reunir-se á banquetejar en l' Hotel Continental els dentistas barcelonins, fent vots per la creació en la Facultat de Medicina de Madrit de dos cátedras suplementarias de Odontología.

Podrán no lograr lo que 's propositan; pero l' ápat ja l' han disfrutat y no 'ls el treu ningú.

Banquetejant es com els dentistas exerceixen millor que de cap mes manera las sevas funcions professionals. ¡Els ray que menjan ab las dents dels altres!

El mestre Goula, tornant de Lisboa, va haver de deixar á l' Aduana de la frontera portuguesa las coronas que en aquella capital varen dedicarli la nit del seu benefici.

Una cosa per l' istil va succehirli anys enrera á l' Aduana de Port Bou, al tornar de Fransa, ahont acabava de dirigir els concerts de l' Associació de coros de 'n Clavé: també hi tingué de deixar las palmas y coronas que li dedicaren.

Els drets que s' exigeixen per aquests trofeus purament honorífichs son tan crescuts qu' escedeixen de molt al valor material dels objectes.

Está vist que del extranger no poden entrar á Espanya sense pagar, ni 'ls objectes dedicats á la gloria de un artista. Sense pagar drets no poden entrarhi mes que 'ls frares.

Al últim Barcelona ha pujat á caball á Madrit.

Segons els datos oficials del últim cens de població, Barcelona conta 539,180 habitants; Madrit, 510,616. Diferencia á favor de Barcelona: 28.564.

Sembla que Madrit se proposa refrescar aquest triunfo de la capital catalana.

Y al efecte, lo primer que farà, será introduhir un augment en el cupo de consums de Barcelona.

Podrá contar Madrit menos habitants que Barcelona; pero té la paella pel mánech, y, naturalment, *fregeix*.

—Ara 's fòn la *i*, ara 's fòn la *o*, ara 's fòn la *n*...

—Ara 's fòn la cartera, ara 's fòn el rellotje..

Un raciocini de 'n Baró (D. Teodoro):

«Sant Ignasi de Loyola era espanyol. Per lo tant los que tiran pedras als convents dels jesuitas, lo que fan es apedregar la Historia d' Espanya.»

* * *

Raciocini per raciocini.

«El Sr. Baró (D. Teodoro) avants era progressista, y avuy escriu en reaccionari. Per lo tant els que com ell tiran pedras á la lògica y á la seva propia historia, lo que fan es posarse en ridícul als ulls dels lectors del *Brusi* y allunyarse cada día mes de la direcció del *Diari de Barcelona* tan ambicionada.»

A París ha comensat el cultiu de una nova poesia. El simbolisme, el decadentisme, la deliquescencia son istils passats de moda; ja ningú se 'n ocupa, ni 'n fá cas.

La poesia nova es la *silenciosa*. Silenciosa com las máquinas de cusir de Singer.

Prescindir de tota paraula, de tota imatge qu' expressi una idea ab massa relleu, ab massa color: aquesta es la gracia de la poesia *silenciosa*.

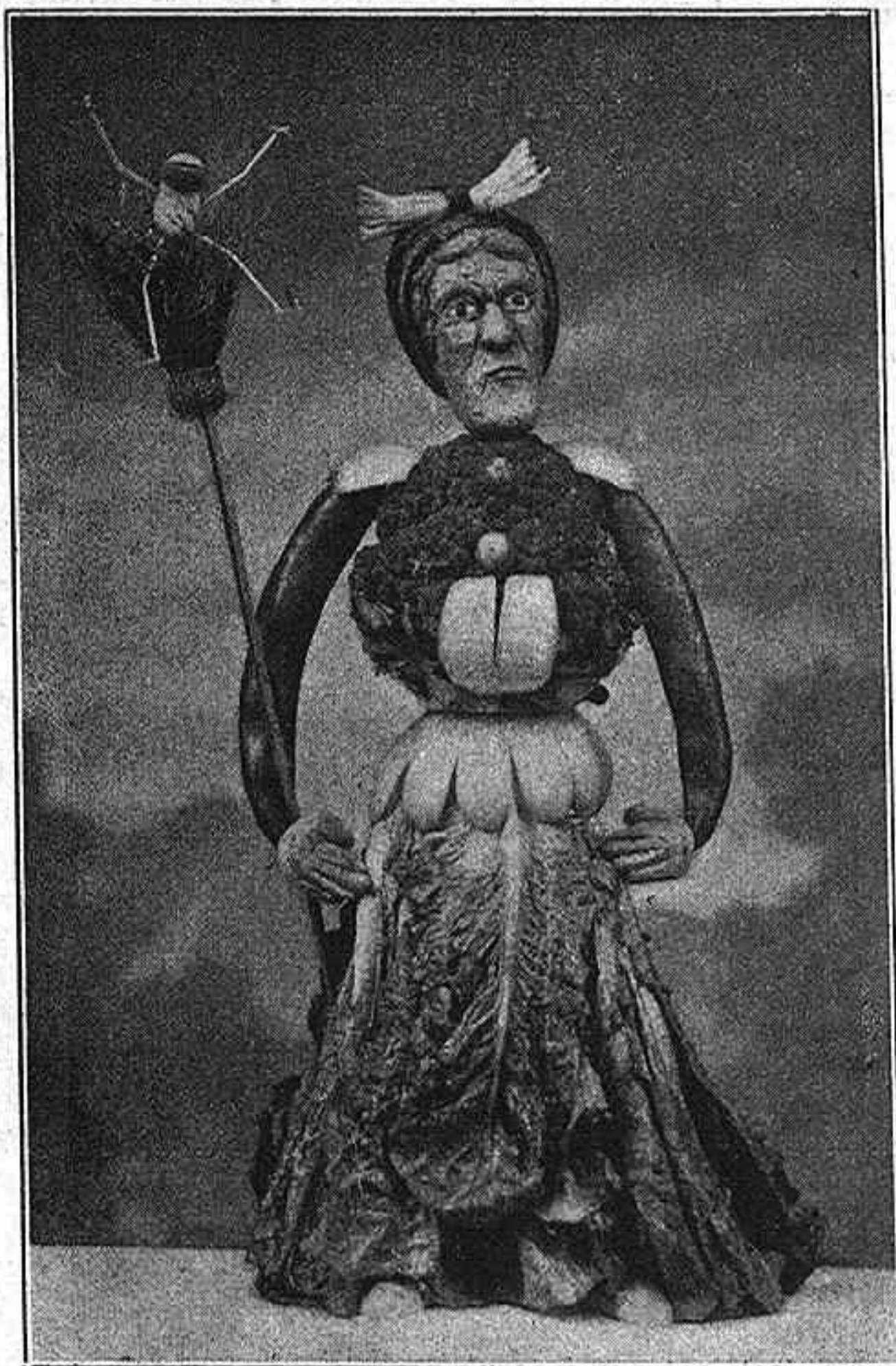
Aixís el lector queda en llibertat de imaginar lo que millor li sembli, sense que l' autor el guihi pel ronsal. La sugesió expontánea de cada hú es l' efecte que 's busca ab preferencia.

De manera que 'l llibre millor de poesías silenciosas será 'l que 's publiqui en blanch, sense una lletra.

Inútil dir que no tenint d' escriure res, tothom se

L' ART COMESTIBLE

(Ab motiu d' una carta publicada en el número passat.)

Amich Staramsa: Tens
tota la xamba del món.
¿No volías una sogra?
Pues aquí va.

Barrillón.

rá poeta... y mes que ningú 'l fabricants de resmas de paper ben tou, sense cola, que no cruixeixi, perque llavoras ja no sería *silenciós*.

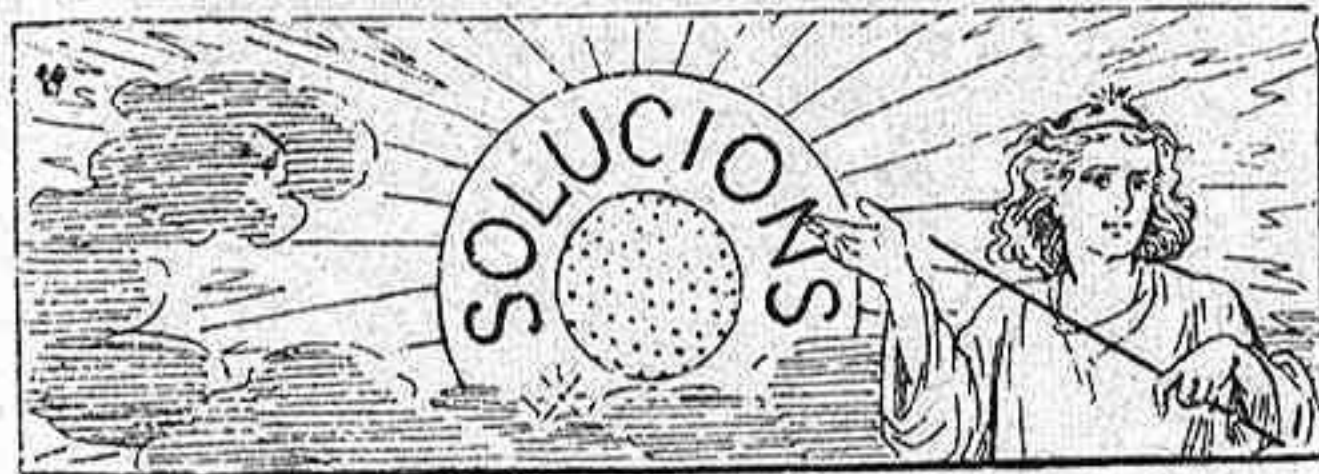
Espigolat en un periódich satírich de París:

«La parella artística X... es molt estranya.

»El marit s' emborratxa, la muller coqueteja.

»Y tant com el primer se posa mona incurable, tant ella 's fá notar pels seus escándols y per la seva impudicia.

—»Singular matrimoni aquest—deya un que 'ls coneix molt.—El marit se pert per cultivar massa la vinya y la muller per no cultivar prou el pámpol.»

A LO INSERTAT EN LO ÚLTIM NÚMERO

- 1.ª XARADA.—*Pe-ca-do-ra.*
- 2.ª ANAGRAMA.—*Caco—Coca.*
- 3.ª TRENCA-CLOSCAS.—*Els primers frets.*
- 4.ª ROMBO.—
P
P I T
P I E R A
P I E R O L A.
T R O N A
A L A
A
- 5.ª CONVERSA.—*Adela—Ases.*
- 6.ª GEROGLÍFICH.—*El sí de las noyas.*

TRENCA-CAPS

XARADA

Primera-tercera día
vaig á passar un ratet
á *prima-dos* de ma tía
qu' es *total* ab don Peret.

J. Y F. BONAPLATA

ANAGRAMA

Vaig aná ab una *total*
á cassar dintre de un bosch
y en lloch de matá á un aucell
vareig trencar una *tot*.

E. ZOLA Y B.

TRENCA-CLOSCAS

BUSCO OR.—DONA NO.

Formar ab aquestas lletras degudament combinadas lo nom d' un personatge histórich.

ALBERTET DE VILAFRANCA
GEROGLÍFICH

×
F I
N :
T R I L I
C I I

JOAN BORRELL Y MARTÍ

Antoni López, editor, Rambla del Mitj, 20.

Imprempta de LA CAMPANA y LA ESQUELLA, Olm, 8,
Tinta Ch. Lorilleux y C.^a

Antoni López, editor, Rambla del Mitj, número 20, Llibreria Espanyola, Barcelona. Correu: Apartat número 2

Obra de gran éxito

EL PROCESO DE CRISTO

INTERESANTE RELATO

DE ESTA CÉLEBRE CAUSA

POR

D. Francisco Pi y Arsuaga

Un tomo en 8.º, Ptas. 1.

COLECCIÓN DIAMANTE (edición López)

DE CARNE Y HUESO

Tomo 76 de la colección

Precio 2 reales

C. GUMÁ

EL PECAT DE EVA

HUMORADA EN VERS

Preu 2 rals.

140

PLATOS DE AVES,

CAZA Y CARNE

CÉLEBRES RECETAS CULINARIAS

Dos reales

Novedad

LA INVESTIGACIÓN DE LO ABSOLUTO

POR H. de Balzac

Un tomo en 8.º, Ptas. 1.

Encuadernado, Ptas. 1'50.

Los dos pilletes

NOVELA BASADA EN EL DRAMA DE SU MISMO TÍTULO.

POR

PIERRE DECOURCELLE

Dos tomos, Ptas. 4.

DRAMAS LÍRICHS

LA ROSONS-PICAROL

PER

APELES MESTRES

Preu 1 pesseta

Aquesta senmana sortirà la nova edició de

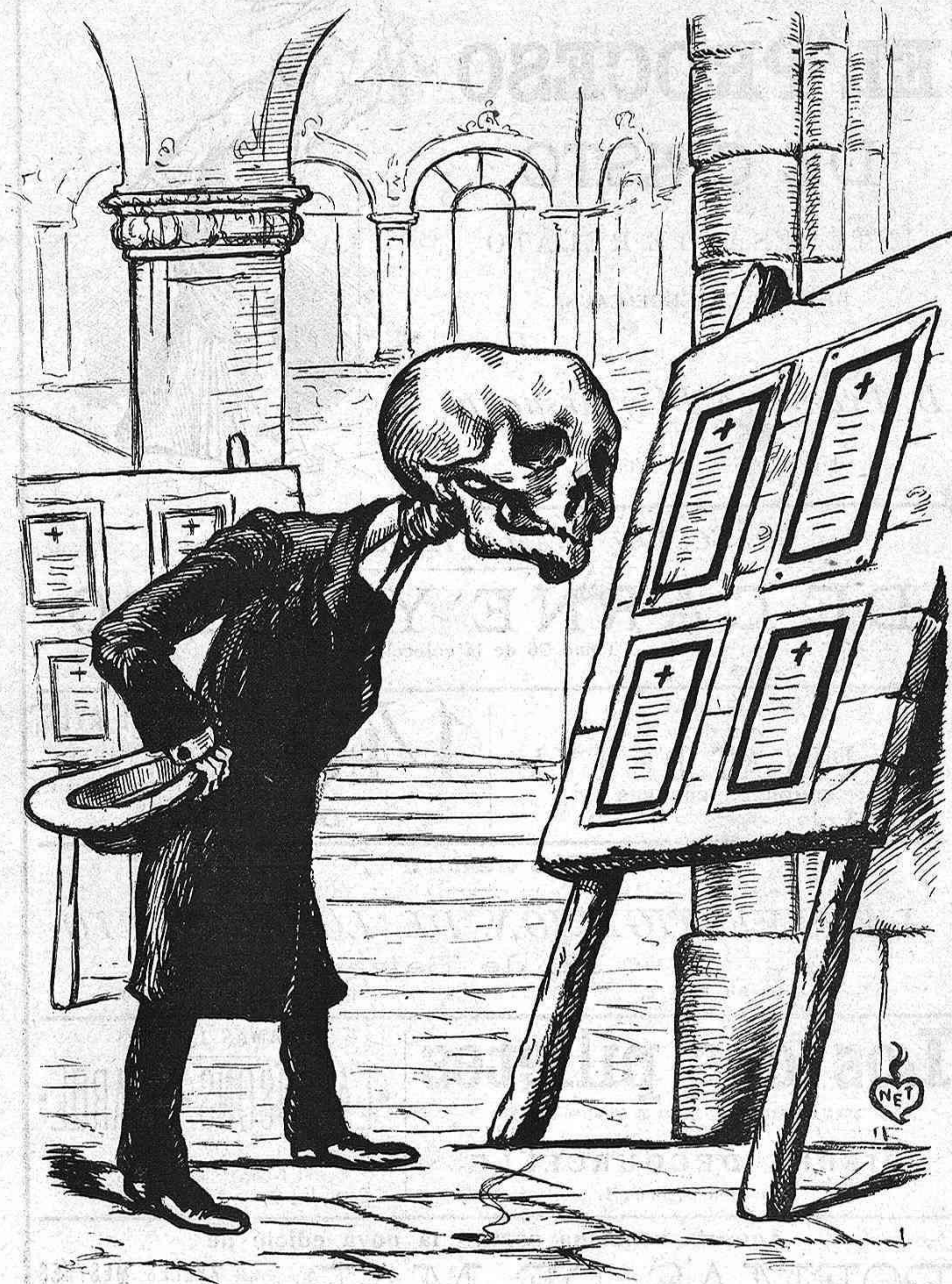
POEMAS DE MAR

PER APELES MESTRES

Preu 2 pessetas.

NOTA.—Tothom que vulga adquirir qualsevol de dites obras, remetent l' import en libransas del Giro Mútuo ó bé en sellos de franqueig al editor Antoni López, Rambla del Mitj, 20, Barcelona, la rebrá á volta de correu, franca de ports. No responém d' extravíos, si no 's remet ademés un ral pera certícat. Als corresponsals de la casa se 'ls otorgan rebaixas.

ALS BAIXOS DE LA CASA GRAN

—¡Es extrany! Ja fa tres anys que soch mort, y encare no m' han posat á las llistas.